

ЛИНДБЕРГ ВІТХАВ У МЕКСИКО

МЕКСИКО ЛАДИТЬСЯ ДО ВРОЧИСТИХ ПРИВІТІВ.

ВАШИНГТОН, 13. грудня. — Американський летун Чарз Ліндберг, установлений офіційним представником Злучених Держав для відвідин Мексика й Куби, вибрався ніч на своїм літаку Спирит оф Ст. Луїс в дорогу до Мексика.

Відаль від Вашингтону до Мексика, як летун думав, перелетить без перерви, вносьмих 2,000 миль. Летун вибрався в дорогу мимо сою, що йому доцесни, що по дорозі в різних місцях панують бурі.

Ліндберг пише до деяких американських газет про свою подорож. Каже він наперед, що вибирається в Мексико тому, бо детинство звивує з собою різні країни. Далі він хотів би докзати практичний воздушного получения між столицями Злучених Держав, Мексика й Куби.

ЛЕГІСЛЯТУРА ОКЛАГОМИ ОБЖАЛОВАВ ГУБЕРНАТОРА.

ПАДАТА ПОСЛІВ ЗНОВА ХОДИТЬСЯ НА ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ.

ОКЛАГОМА СІТІ, 13. грудня. — Мимо того, що на приказ стейтхового губернатора Генрі Джонсона війська обставили довкола капітол та не пустили членів легіслятури на наради, послан стейту зібраний на тайні наради, на яких постановили видати публічне обжалованне проти губернатора за нарушення урядової влади.

Наради відбулися пізно ніччю, і неоди послан не був ще зібраний як сід. Обжалованне по ухваленню передано сенаторам легіслятури, які тепер будуть судити губернатора.

Коли на початку найвишого суду стейту виступили проти тактики послан, послан постановили видати обжалованне й проти нього.

КОНГРЕС ВИДАЄ ОСТОРОГУ ДЛЯ НЕДБАЛИХ МУЖІВ І БАТЬКІВ.

ЗБИРАЄТЬСЯ ДЕПОРТУВАТИ ЛЮДЕЙ, ЩО ЗАНЕДБУЮТЬ РОДИНИ В ЕВРОПІ.

ВАШИНГТОН, 13. грудня. — Ньюйорський конгресмен Дикштاین вис у конгресі проєкт закону, після якого імміграційний уряд мав би депортувати (выгнати з краю) тих іммігрантів, що не дають матеріальної допомоги своїм жінкам і дітям, оставшим в Європі.

З ФАШИСТСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — На вчорашній розправі проти італійських іммігрантів Доната Карлія й Дальорого Греко, обжалованих за вбійте фашиста Карсі, стану як свідок фашистський організатор Александр Роко, і зівкав, що він бачив, як Карлію шпитков ножем лежачого вже на землі Карсі та як Греко втік від сцени пожежі.

Міський полісмен Гісон, який був перший на місці вбивства, зівкав, що він списав імена людей, які перші прибули на місце події, та що між ними іменами було імя Рока, але що сей Рок заявив був йому тоді, що він самої події не бачив, а тільки прийшов на місце по події.

ЗУДАРЕННЯ ПОРОМУ З КОРАБЛЕМ ЧЕРЕЗ МРАКУ.

НЮ ЙОРК, 13. грудня. — Ньюйорський порт залегна живі така густа мрак, що портові кораблі могли легко посуватися, а великі мусили стояти на котвках.

Один пором зударився з торговим кораблем. На шасте випадку, серед людей не було, бо оба кораблі палили дуже потовою.

Ньюйорські купці страйдали багато гроша через опізнену доставку крану. Через мрак над портом і над Гудсоном збільшилася комунікація через тунель Голенда.

СЕНАТ ЗА ПИТАННЯ ХАБАРІВ ДЛЯ СЕНАТОРІВ.

ВАШИНГТОН, 13. грудня. — На домагання сенатора Ріда, голови сілчного комітету сенату, щоб розслідувати, на скільки правди є в звідках газет Герста, що мовляв уряд мексиканського президента Касає заплатив хабарі по кілька сот тисяч доларів різним сенаторам за поприрнання мексиканської політики, сенат ухвалив ніни розширити се сілство. Комітет уже почав взивати свідків на переслудування.

НАВИСИШИЙ СУД ПРИЗНАЄ УРЯД КЕРЕНСЬКОГО.

ВАШИНГТОН, 13. грудня. — Найвищий суд розглядав ніни ще раз позов бувшого російського уряду Керенського проти здійснені Лігав Беал за вибух на Блек Там Айленда.

Підчас того вибуху, що сківся в липні 1916 року, знищилось багато амуніції, пригатованих для військи для Росії. Уряд Керенського вис був позов за відшкодовання, закінчуючи здійснені, що вона через своє недбалство не держала на погтіволю акумулятори для вивозу амуніції на случай пожежі. Звездішча боронилася тим, що уряд Керенського тепер нема, але суд відкинув сю оборону. Відшкодованне вносьми 857,000 доларів.

ЛІНІЯ КУНАРДА БУДУЄ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПАРОХІД.

ЛОНДОН. — Компанія Кунарда починає небаром будувати величезного пасажирського парохіду, коштом 30 мільонів доларів. Його поємність буде вносьми 56,551 тон, себто тільки, що корабля Маджестіку; зате буде 1000 стій догвиг, підчас коби Маджестіку є лише 915 стій догвиг. Парохід буде міг перевозити 5000 осіб.

ЖИДІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЧЕХО-СЛОВАЧИНІ.

ПРАГА, 12. грудня. — Чеський часосиць „Розвоїт“ подає, що у Празі буде оснований не задовго жидівський університет. Університет буде призначений для тих жидівських студентів, яких через т. зв. „нумерус клаявус“, або обмежене число, не приймають на університети в Польщі й інших поудувених і сілчних державах Європи. Фундатором загаданого університету буде один американський філантроп. В справі оснований цього університету ведуться саме тепер переговори з чехословацьким правительством.

АНГЛІЙСЬКИЙ КАТ АКТОРОМ.

ЛОНДОН, 12. грудня. — Джан Еліс, бувший урядовий кат у Великій Британії, грав тут днес роль кат і повис в часі при одного злочинця з такою скорістю і зручністю, яку набувають лише доволіною виправою. Вішання на сіні забрало Елісови лише одну мінуту часу, одначе се тривало довше, як в часі котрогобуду з його ділних 203 вішань. Його ділні вішання забрали йому звичайно 9 секунд часу.

Одним з найбільших звісних вішань, яких докочав Еліс, було повішення пана Томпсон, яка замордувала свого чоловіка. Се повішення так поденерувало Еліса, що він зрезигнував зі становища кат і посвятився акторському звзанню.

КАНАДІСЬКІ ФАРМИ ВИКАЗУЮТЬ ЗРІСТ МОЛОЧНИХ КОРОВ, КОНЕЙ І ОВЕЦЬ.

Після звіту домініального статистичного бюро в Оттаві за послідній рік зросло число молочних коров о 55,000 штук в число іншої рогатої худоби о 540,000 штук. Статистика з липня 1927 р. виказала на фармах 3,893,311 молочних коров в порівнянню до 3,931,191 в липні 1926 року. Іншої рогатої худоби начислено в 1927 р. 5,277,927 штук а в 1926 р. 4,731,688. Число коней зросло о 23,000, овець о 12,000 і свиней о 340,000.

КАРА СМЕРТИ ЗА ПЕРЕВІЗ УТІКАЧІВ ЧЕРЕЗ ГРАНИЦЮ.

ОДЕСА. — Засуджено тут на розстріл — Волячка, який перевозив до Шабо в Бесарабію утікачів з Совітського Союзу. Його признали винним ішпінства, яке доконував для Франції й Румунії.

УКРАЛИ ВАЖНІ ДОКУМЕНТИ З КАБІНЕТУ ЛИТОВСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА.

КОВНО, 10. грудня. — З кабінету литовського прем'єра Вальдемараса украли невідомі досі злодії важні документи. Як підозрюють арештовано тут о коло 70 людей. Литовська преса приписує сю крадіж польським шпінгам.

АМУНДСЕН ВІСТУПИВ З ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА.

ЛОНДОН, 11. грудня. — Подорожник Амурндсен виступив з Королівського Географічного Товариства. Його виступлення спричинило зава в американським Журналі про те, що покійний маркіз Керзон образив його на банкеті. Амурндсен не згодився, щоб загадане товариство старалося о спростованне сеї заяви й виступив з товариства.

РУМУНІЯ БУДЕ МУСІТИ ПЛАТИТИ МІЛІОНІВ ВІДШКОДОВАННЯ.

БУКАРЕШТ, 12. грудня. — Антисемітський заворушення спричинять підйому кризу в Румунії.

Буде вона мусіти платити сотки мільонів левів відшкодовання американському, британському, французькому й угорському правительству за покалічення й убивства їх горожан.

Також і міністер заграничних справ Титулеску, буде пригноволеній зрезигнувати, а се спричинить міністерський кризу й перешкодить внутрішньому успокоено крану.

Околиці, де відбувалися антисемітські заворушення, виглядають нещаче там відбувалися воєнні бої. Державний Театр у місті Кілові, недавно відновлений ведчанним коштом, знищено цілковито. 6 синагог сильно ушкоджено а одну спалено, збезчещено святу річчю і сконфісковано прикраші жидівських божищ. Сотки людей, приналежних до румунських національних меншостей, тяжко покалічено. Провідники опозиції обжаловують за сеї ексцеси теперішнє правительсто Братіану. Румунське правительсто обіцяло остро покарати усіх урядовців і поліційних урядників та офіційрів і жовнірів, що не старалися перешкодити заворушенням, або їх толерували.

Міністер заграничних справ Титулеску висказав в американським консуляті жаль румунського правительства за причини покалічення американського горожанина Келдера й обіцяв покарати винних.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК РУМУНЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

БУКАРЕШТ, Румунія, 12. грудня. — Румунські студенти поставили ультимат правительству Братіану, що коли безпроводно не випустить їх 400 арештованих товаришів, то в Румунії вийдуть генеральний страйк студентів. Страйк маєть розпочати у вікторіо-рано, 13. грудня. Арештованих студентів наступило за причини їх антисемітських і протималярських розрухів.

ДАЛІШ АНТИСЕМІТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В РУМУНІ.

БУКАРЕШТ, 10. грудня. — У румунським місті Яссах, мимо острого правительства, кинулось кілька соток румунських студентів на жидівське населення міста. Студенти напали теж на синагогу, в якій молились Жиди й побили та покалічили 30 Жидів. Описався вердівся студенти до двох жидівських ресторантів і побили та поклали там усіх, що надибали. Поліція, яку вислано на місце заворушення, арештувала 85 студентів.

Також і в столиці Румунії, Бухарешті, прийшло до антисемітських виступів, яких перебіг був одначе дуже лагідний. Студенти відгосили підбурюючі бесіди проти Жидів а також ухвалили резолюцію, домагаючися випущення арештованих 400 студентів за те, що брали участь у протималярських заворушеннях. Арештованих студенти розпочали саме голодовий страйк, як протест проти лихого харчу, недостатку купелі й холоду у касарнях, де їх держали ув'язнених.

У румунським кабінеті міністрів прийшло вже до непорозуміння а причини загаданих студентських ексцесів. Міністер заграничних справ Титулеску звернувся з зажеланнями до прем'єра Братіану й міністра внутрішних справ Дюкя, що студентські виступи проти Жидів перешкоджають його дипломатичній роботі.

Американський консуль в Бухарешті вис скаргу до міністра заграничних справ Титулеску за причини локалізації американського горожанина Келдера в часі студентських заворушення в Орадеа Марі. Міністер обіцяв переведення строга сілства у тій справі.

СЛОВАЦЬКИЙ ПЕРЕКИНЧИК УГОРСЬКИМ ПРИМАСОМ І КАРДИНАЛОМ.

БУДАПЕШТ, 10. грудня. — Телеграфічні вісткі з Риму подають, що папа Пії XI іменував примасом Угорщини й кардиналом бенедиктинського монаха Юстиніана Серелі. Сею номінацією невдоволені малярські аристократи, крути з тої причини, що новоіменованій кардинал є сном словаських селян і був у хлопцям життя почитовим писанцем. Називався він Торге Шапучек і був сном білних словаських родичів. За старанням місцевого парохіа пішов до висшх шкіл, описав вступив до чина Бенедиктинів і там змінив собі словаське назвисько на угорське Серелі, а імя Торге на Юстиніана. Відтак вислано його до Риму, де кардинал Гаспарі пізнав його великі спосібности й поручив йому перегляд канонічного права. З порученого йому завдання вивязався він як найлучше і недавно видав 14 томів нового канонічного права. З тої причини іменовано його тепер примасом Угорщини й кардиналом. Колішній Словач Шапучек забув про нарід, з якого походить, й трає тепер родю малярського патріота, та й зовється тепер як справдішній Маляр.

НАСЕЛЕННЯ ЛИТВИ ПРИГНОБЛЕНЕ РІШЕННЯМ РАДИ ЛІГИ НАЦІЙ

ЛИТОВСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЙ І АРМІЯ НЕВДОБОВЛЕНІ ПРЕМ'ЄРОМ ВАЛЬДЕМАРАСОМ.

КОВНО, 13. грудня. — Рішення Ради Ліги Націй в справі литовсько-польського спору викликало загальне невдоволення й пригноблення на Литві. Більшість литовських політиків угажє рішення Ліги Націй як побіду Польщі, а поразку Литви. Сеймова опозиція є тої гадки, що справу приналежності Влєдєніши рішено на некористь Литви. Запенянням урядового часосипу Лікува, що Литва осягнула сїтлу побіду на засіданню Ради Ліги Націй, не вірять ніш литовські часосипи.

Політичні партії й армія невдоволені прем'єром Вальдемарасом. Його прєстіж як диктатора Литви наведено підпав через те, що він нещачє зрікся Виленщини й йому треба налізтися виступу проти нього як політика, так і офіційрє. Вальдемарасови закінчують, що він зобов'язався що довго не згодитися на відкідк воєнного стану між Литвою й Польщею, як довго справа Виленщини не буде прихильно розв'язана. Християнські демократи, тобто литовські клерикали, є снєльно отричені подіями в Жєнєві й планують утворення нової коаліційної кабінету міністрів. Вальдемарас не може числити більше на підпору армії, на якій досі опирався його рєжім.

ПОЛЬЩА ВІДВОВАЛА МОРАЛЬНО ПОБІДУ НАД ЛИТВОЮ.

ВАРШАВА, 13. грудня. — Польська прєса спустила трохи зі свого триюмфального тону й пише тепєр лише про „моральну побіду“, яку принесло їй рішення Ліги Націй відносно її спору з Литвою. Новочасний польський Дон Кіхот, маршал Пласульський, вернув вже до Варшави й його прийняли його прихильники як справдішнього „спасителя Польщі“ перед маленькою Литвою.

Населення Польщі бажає собі тепєр як найкоршого зматеріалізованого жємєської умови, тобто отворєння границь і приперення залізничного, телеграфічного й телефонічного підлучєння, яке спричинить відновлення торговельних зв'язєв. На Литві живе спєрє члєси Польщі і вони близько сїм літ буди поліщені вських відомостей про свої власні у Польщі.

Польська прєса, обговорюючи закінчену угоду, заявляє, що Польща всєгда проваляла „мірові наміри“ й буде старатися уможовити добрі зв'язєвни з Литвою.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕПРИГОТОВАНА НА НЕУЖИВАННЯ ОТРУМНОГО ГАЗУ.

НЕ МОЖЕ РАТИФІКУВАТИ УХВАЛ КОНВЕНЦІЇ ЗАБОРОНЯЮЧИХ УЖИВАННЯ ЗАРАЗЛИВИХ БАЩІДІВ.

ЛОНДОН, 13. грудня. — Командант Годфрі Лакєр-Лєнсон, заступник секретаря заграничних справ, заявив в англійській палаті посіа, що Велика Британія не може ратифікувати ухвал Інтернаціональної Конвенції. Згадана конвенція постановляє, що держави не снєють в час війни уживати отруйних газів і заразних некул. Велико-Британія підписиє ці постанови лише тоді, коли їх підписуть усі великі сїтлові держави.

ВОЄННИЙ СУД НАД 32 РУМУНЬСЬКИМИ СТУДЕНТАМИ ЗА АНТИСЕМІТСЬКІ РОЗРУХИ.

ПРАВИТЕЛЬСТВО БУДЕ ПРОСИТИ ПАРЛАМЕНТ О УХВАЛЕННІ \$545,000 НА ЗАПЛАЧЕННЯ ВІДШКОДОВАННЯ. БУКАРЕШТ, 13. грудня. — Розпочалося тут вступне сілство проти 32 румунських студентів, які стануть перед воєнним судом, як обжаловані за протималярські ексцеси в Ораді Марі й демонстрації в Бухарешті.

Рівночасно повідомляють, що студенти усіх шіст вийшли на 24 динний страйк, на знак протесту проти арештування 400 студентів в державних їх у касарнях.

Румунське правительсто намірає вєсти у парламенті проєкт закону, ухвалюючи для правительства \$545,000 на заплачу відшкодовання жєртвам антисемітських розрухів. Загалом думують, що правительсто виплатить знові відшкодовання усім пошкодованим.

ОСТЕРІГАЮТЬ ФРАНЦІЮ ПЕРЕД ОТРУМНОМ ГАЗОМ.

ГЕНЕРАЛ ДЄВІН КАЖЕ, ЩО НІМЕЧЧИНА МОЖЕ ВИПРОБАТИ 10 РАЗІВ БІЛЬШЕ ГАЗУ ЯК ФРАНЦІЯ.

ПАРИЖ, 13. грудня. — Генерал Дєвін, одєн з визначнішх французьких генералів, який є ознакочений з німецькими справами, заявив кореспондентам часосипів, що Франція повинна матися на острозі через те, що Німецьчина є встаті виробити дєсятє разів більше отруйного газу як Франція. Далше говорив згаданий генерал, що в Німецьчині розвиваюся до високого стєпеня торговельна авіятника, а кождому звісно, яке значєння буде авіятника мати у слєдуючій війні. Франція має лише 38 мільонів населєння, підчас коли Німецьчина має 64 мільонів мешканців; німецьке населєння збільшєтьсє о 500 тисяч річчю, а французьке лише о 40 до 50 тисяч. Франція асєнтрує 200 тисяч рекрутів, а Німецьчина може їх асєнтрувати два рази стільки.

Генерал Дєвін не заповідає вибуху нової війни з Німецьчиною, однак думєє, що французський пащифізм повинен бути дійсним пащифізмом, який має бути пригатований до оборони, колиби Німецьчина хотіла розпочати війну.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Published daily except Sundays and holidays
at 6 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Noted as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
March 10 1911 under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1924.

SUBSCRIPTION RATES:		PERCIPITAT:	
Three months a year:		Полгодовий число три місяці:	
One year	\$ 7.00	One year	\$ 7.00
Three months	\$ 2.75	One year	\$ 7.00
Three months	\$ 2.00	One year	\$ 7.00

Outside New Jersey City Rates:
One year \$10.00
Three months \$3.50
One year \$10.00
Three months \$3.50

За оголошення рекламні не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Kapan naschodnych gosch lihu na 7, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„НАРІД ІДІОТІВ“.

Вже від двох місяців польська преса в старім краю і тут в Америці являється з приводом „рушення Вихідної Мапопольської“, Воїни і других українських земель під Польщею. Прямо вірши не хочеться, щоб таку глупотю можна було вписувати щільними місяцями. Але її вписують. А все через те, що міністер освіти Добрушій завівав на українських землях у всіх публичних школах примусово одно чин доводили тижневу науку української мови. Зроблено це не так в тім розмірному, щоб піти Українцям лійно на руку, але головно тому, щоб Польня хоч трохи підозрівалася української мови, щоб тоді тім же місце можна було обсаджувати ними на українських землях не публичні уряди, а не допускати до них Українців. Але вшех-прохлях й це вже сіало в очі. І от вони прямо без обиняків заявляють, що отсе діти, некультури і варварської мови внітись не будуть, що вже радше згодяться на науку мови німької. І от збирають зі сіл і місточок штучні протести від Поляків і хривів і засипають ними міністерство в Варшаві, дамагаючи усунення української мови зі шкіл. Вислають депутатів з Галичі і других місцевостей до Варшави, та розлискують в газетах про те, як от серед спазматичного плачу бурмістр благає від імені населення польський уряд, щоб пошанувати польську культуру і мову. Збирають спеціальні фонди на приватні польські школи, що їх закладають для протесту про українських селях а в яких вже не вчать польських дітей „варварської“, української мови. Навіть американські польські легіонери складають жертв на ратунок польської душі перед насильством з боку „польського уряду і України“.

І те все діється тоді, коли ми стоїмо майже перед школявотою алякшадшо наших українських публичних шкіл і коли і приватне наше шкільництво шанкується і польонізується на всі можливі застави. І як це собі пояснити? На те все діється неможливо відповісти, коли хто хоче думати про Поляків як нарід нормальний. А треба про них думати хіба так, як навідав писав про Поляків шкільнописець „Дзєнік Зєдначєня“, коли назвав їх „нарідом ідіотів“. Так саме має виразитися неадекватно про свій нарід один з найвишараніших польських мужів стану. І сам вишпольський орган признає, що Поляки мимом Косцюшка, Мишкевича, Словачького, Сенкевича, Палевського і других визначних людей і на загал нашої хорою, яка потребує лікарів. Особливо хорими являються вони на полі політики. До сеї польської ошійки годі шобувало додавати. Бо тільки глядаючи на Поляків як хору націю, як „нарід ідіотів“, як вони себе самі називають — можна зрозуміти їх ту гуньсю, бжежелів кампанію, звернену проти української мови в школах на українських землях.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

Старша донька кинулася на чарку розбилася. Батько батькові на шию.

— Вибачайте, тату, — промовіла, — що ми не так прийняли її, як то може бути і вона бачила собі. Але ми зразу іншакше про неї думали.

— Шоб ви думали?

— Не скажу, бо ви за те на гримали на нас... Бо то було таке пущє.

— А тепер ви вже вийшли собі з голови якусь пустоту?

— Та вже.

— То добре так. Тільки, те пер в хаті дві Олені. Ніколи не буде між ними, проміж бєдба. Будуть непорозуміння.

— Не буде непорозуміння.

— Не перебіда Катря — як нашу Олену будемо звати Оленкою, а ту чужу Олену такі так. Оленкою.

— Так буде найліпше. Отже тепер, ті Оленки і ті Катрі, все те, що самі знаєте, переповідайте Тимковичу. Шоб він, як супроти тієї Олені поведи-ся.

Володжені, що на його гості діти вже не будуть дивитися тим оком, що на пса, сотак запинав люльку на довгій цибуху і пішов до столової, шоб випити чарку меду. Наріштов саме в хвили, коли Юрко, не могучи дослухатися щось, що йому заблагало зі стола, потягував за скатерть. Посудина, що була на столі, поспала-ся зі стола: одна цінна скла-

Др. Володимир Сіменювич.

ПРО ОБОВ'ЯЗКИ МАТЕРИ-УКРАЇНКИ В АМЕРИЦІ.

Закри приступило до обговорення обов'язків української матері на еміграції, хочу сказати декілька слів про те, що то нарід?

Не легка це справа означити суть того слова, яке ріжні люди різно розуміють. Звичайно на зиваємо народом тих людей, які походять з одного і того самого племени, що живуть на тій самій землі і говорять тою самою мовою. Але ся дефініція не вистарає на означення на-роду. Бо приміром Жиди не мають зовсім своєї землі, а світ зає їх Жидами. Ірландці мають знову свою землі, але утратили мову і говорять виключно англійською мовою, але мимом тою є особини від Англіїш народом.

З того бачимо, що крім походження якогось народу з одного племени, крім землі і спільної мови мусить бути ще щось інше, що становить цілу якогось народу. А тим є духом зв'яз між членами одного народу, історія того народу, народна традиція, засадничий характер усіх членів одного народу.

Усі ті чотири народні прикмети взяті разом становлять цілу народ. Хто не визнає і не має в собі тих характеристичних сіх одного народу, не є і не може бути дієним членом то-го народу. Приміром Українці, які мають себе за Українців, а поміжого то стоять на інтернаціональній ґрунті не є в дієності Українцями. Вони бо не признають засадничих сіх свого народу.

Дієний член якогось народу мусить бути лояльним горожанном, членом своєї нації. Він мусить признавати за свою історію того народу, до которого причисляється, мусить признавати за свої традиції того народу. Мусить бути за стремлінням того народу так під оглядом духовним як і політичним. Таким стремлінням є в нас, українців, стремління до собор-

твою красу.

— Як ти не вірю, шоб мене не хто знає. Лишусь у вас наймичкою. Галагет, що Юрко буде мати з мене користь, то буду йому мамою.

— А скартай його за те, що накоїв у столовій. Може тебе вогнем вразить його сильніше, як мій цибух.

Хмельницький встав і пішов оглянути гайдзівку й дати челяди нові прикази. Між челяддю крутився Стукало. Балакав багато, винищував, але куди сотник ішов і кого призивав, не питав нікого. Коли він Дачевського і Чаплинського справді надував, то й не потребував питати. Вже від самого сотника знав, що його ворогам переказати. Шоб не було підозру, Хмельницький тут з ним не балакав. І не дивився в його бік. Стукало покритися, сів на коні і відхав до Чигириня. Пішов до Дачевського і балакав йому повний міх нісенітниць про яничарську одадську, про вичнаме Хмельницького, та про те, що та Олена потянула жінка сотника, бо в очей людей вона не буде у Хмельницького щось нечуде літською до людства його доводок.

— Або все те правда, що ти плетеш? — Дачевський спитав, похитуючи головою.

— Що? Все шоб то точно так, як вам кажу, не забуваю, — Стукало відповів. — Я в яничарському гаремі, він на веселю Хмельницького не був. Але таке я вимикаю від старої Ксені. Зразу не хотіла про се балакати, але слово по слові я таки від неї витягнув се, що вам кажу. Як вона збрехала, то не

журю.

— Чому кажеш „таку“? Тимно, нечужа вдова. Отже ти така, як жовта вдова. Тільки не жовта вдова така молода і така гарна.

— Коби то тільки як вдова, але... ви вже знаєте, що зі мною було тоді, коли мене муж покинув. Я була невільниця, ішла з руд до руд.

— Шоб далі було, було понаєвільне. В тім не твоя вина. За те твій новий другий муж дістане відшкодування. Дістане

У нас нема популярних діточих книжочок, ані часописей. Одним словом, ми стоїмо перед скорію і цілковитим винародо-вленням в Америці. В одній матері нашіє і ще наше спасіння.

Підстава виховання.

Головною підставою у вихованню дитини в українській на-родній діє є свідома мати. Виховання дитини повинно опи-ратись на традиції і історію українського народу. На жаль, наші матері у великій мірі самі невідомі. Несвідомі традиції свого народу, а ще менше знають рідину історію, а прещіні ті дві річі є головними підвали-нами свідомого українського потомства.

Шоб дитина остала українською, вона мусить мати українського духа, мусить чути по українськи. Мусить знати історію свого народу, мусить знати, чому найкращі перди української літератури. Вона мусить пізнати усі добрі сторони сво-го народу. Вона мусить знати про Україну і її багатство. Вона мусить знати традиції свого народу, його свідку хвалі, його стремління і кривди. Вона мусить знати і ворогів свого на-рода і їх заміри. Українська дитина мусить бути так вихова-на, шоб могла гордитися тим, що вона походить з на-роду українського. Чого чоло-вік не знає, того не буде ані собі бажати, ані любити. Бо з то-го, чого не знає, не буде бачи-ти користі для себе. Не знаючи історії і світої традиції свого народу, дитина підтримом сво-го

Підвалина народу.

Нарід складається з одиниць, з членів, які всі загалом ста-новлять один нарід. Підставою життя кожного народу є родина, а з нею потомство, діти. Як діти, таким будє і народ. В якій душі виховуємо — дітей, та-ким життям будє жити і наш нарід.

Найбільшим нашим націо-нальним обов'язком супроти ді-тей наших є те, шоб задержати в наших дітях українство. І цей обов'язок спочиває головно на матері. Тут витворюється для української матері найбіль-ше поле до діляння. Змагаючи української матері на тім полі повинні бути в історії нашої імміграції найсвітлішою карти-ною. Жінка на тім полі може бути історією того народу, до которого причисляється, мусить признавати за свої традиції того народу. Мусить бути за стремлінням того народу так під оглядом духовним як і політичним. Таким стремлінням є в нас, українців, стремління до собор-

РІДНА ШКОЛА В АМЕРИЦІ.

Перше засідання управи „Рідної Школи“ в Америці.

В неіадо, 11. н. м., в годині 2.30 зупоудня, відбулося в до-мі У. Н. Союз, 83 Грєнд стр., Джєрєн Сіті, Н. Дж., перше за-сідання вибраної 4-тим конгрєсом Обєднання управи „Рідної Школи“ в Америці. Присутні: др. Л. Мишута за рамени Обєд-нання, В. Кєдровський, П. Кас-ків, І. О. Стєтєкєвич — як ви-брані конгрєсом члєни управи „Рідної Школи“.

До переведєння сього за-сі-

го народу стати не може. Хто не має українського духа в собі, хто не відчуває по українсь-ки — той не є і не буде патріотом. Хто не є українським патріотом — той не має права зва-тисє Українцем.

Джерело українства.

Джерелом українства вияв-ляє бути українська хата. Звід-там повинна дитина черпати ці-люшю воду для свого українсь-кого життя. Родичі в першій мірі, а головно мати, є покли-кані на учителів своїх дітей. Допєрєра описєла школа має тільки виритати і доповнити патріотичне українське вихо-вання. Як родина, рідна хата дає дитині фізичне житє, та са-мо вона обов'язана дати дитині і духовне житє. Тільки у-країнська хата, тільки свідомі українські родичі можуть ви-хувати дитину на дієсний члєв на своєї нації. Темні, невідомі родичі — виховують темне, не-свідоме покоління.

В старім краю.

В старім краю українська дитина може черпати українсько-го духа і патріотизм, що та-ка скажу, з воздуха. Окружен-ня ємє своє, рідне. Земля, на якій дитина дєрєбє своїми ніжками, є рідна. Вона бачить житє своїми очєнками. Вона відчу-ває своїми ушками голос рід-ної мови, рідного співу не тільки своїм рідні і цілого населе-ня, але і рідного співу пташе-нат.

данню упрощено д-ра Мишуту, а на секретаря покликано О. Стєтєкєвича.

Предсєдатель др. Мишута за-пропонував отсю програму на-рад, яку присутні одностєсно одобрили: 1. Уконститування шкільної управи; 2. Обговорєння статуту; 3. Програма най-близької праці шкільної комі-сії; 4. Відозва до української суспільності в Америці в справі „Рідної Школи“.

Над кожоду з вичислєних

більше не хочу бачити її!

— Така погана? Тиж казав, що вона як херувим просто з неба. Баламутити. Раз так ка-жеш, другий раз іншакше. От-же погана, чи гарна?

— Кажу вам, така красна, ну! Більше не хочу її на очі, бо в мене кров не рибина. Во-на силєнєсєбє мені що, ночі і я вдурився. Вже той раз виста-є, шоб ви більше її не поди-вивєсь в той бік, де мє Марі-на. Всі кажуть і я так гадав, що мє Марина найкраща дівка на всю Україну. Але, де-дє їй до сотникової! Бодєй за ти-ждєнь не піду до неї.

— До сотникової?

— Та де до сотникової! До сотникової ніколи не піду. До Марини найкращє за тиждєнь. Як вже затрєсє образ сотни-кової.

— А як вона, не дїждєвшись тебе погадає, що ти її поки-нув? Марина, гадаю, не сотни-кова, як вона, поки ти навер-нешєсє до неї, праймє иншого козєка?

— То кости поломлю, голо-ву провалю!

— Марині?

— Та де Марині! Тому коза-ковин.

— То кажиж так. Ти все ба-ламутиш. А ти питав, коли сот-ника не будє в Суботєвої?

— Питав Кєсєня. Сказала, що нині в полуднє вїдє до Чиги-риня і вернє аж в ночі.

— Кєсєня?

— Пєвно поїдє.

— Так сказала Кєсєня.

— Ага! Ти казав, що бачив сотникову. Де то було? Бо в її комнаті ти чєйсь не був...

(Далєше будє).

тут точок переведєно осно-вну дискусію, а щєбно по вичєрпанні дискусії пропонуєно її ухвалєно відповісти поста-нові.

Тєкє першою точкою програ-ми нарід В. Кєдровський, а від-так др. Мишута радєши присут-ним, аби кожодє з них сказав ясно і отверто, яка саме робо-та в шкільній управі йому по-нєтєна і до якої-імєнно праці кожодє члєн почувєє себе най-відповідальнішим. О. Стєтєкє-вич бєло-го-го-го-го, що прилє-сєний котрєму-будь члєнові я-кийсь уряд — се є тільки фор-мальнєсть, бо кожодє урядник повинєн працювати для шкіль-ної справи по своїй силі, а коли якась робота будє скопєн-кована, то одиє члєн повинєн одностєнно помогти другому сво-єю товаришєвє, бо лишє спіль-на і солідна праця цілої управи товаришєвє, бо лишє спіль-на і солідна праця цілої управи принесє сподїваний користі.

Остєточно уряд уконститу-уєвє в сєй спєсєб: Володимир Кєдровський, прєдсєдєтєль; О. Сітєкєвич, заст. прєдсєдє-тєля; Тєодозій Касків, касєр; Пєтро Ковальчєк, секретєр; Володимир Білєоруський, орга-нізатор.

Ухвалєно, що ся шкільна у-права має право кооптувати до себе чотирєх инших члєнів, котрі будуть мати такі самє права й обов'язки як і п'ять члєнів, яких вибрав конгрєс Обєднання. Як окажєтєсь лю-дєм покликати бїльше люде-до праці, то управє можє їх ко-оптувати в доповнєний числє, але такі члєни будуть належати ли-ше до ширшої управи і ли-шє-муть прає тільки додержувати а не дєдєчуєного гласу в шкільних справах і нарадах.

З чєргє В. Кєдровський прочитав виготовлєний ним начєрк статуту. З уваги, що статут „Рідної Школи“ в Америці є справдоу дужє важноу, то на пропозицію д-ра Мишуту ухва-лєно, шобє кожодє члєн управи прочитаний начєрк статуту окрємо прєдставлює і порєбє в до нього свої відповіди помітки. Шєдно по докладїм прєдставлює тоу начєрку будє можє перевєсти осно-вну дискусію та затвердити її-го або порєбити змінє.

Щоду трєтєю точкою денної програми ухвалєно: видати від-повідний поклик до суспільно-сті (Білєоруської); виготовити і розсїлати до тємучих людєв такі квєстїонарі, які дєдєбє шкільній управі потрібні статистичні данє (Кєдровський); припоручити учитєлям, аби по можєстєи ухвалєли до своїх школєх члєном Мєтєвічука (І. М. Члєсє), гєогрєфії Рудинсь-кого, а історії Крилякєвича і відповіди шкільні мапи (Білєоруський); подати учитєлям за-повідь програму навчєння і ви-яснити докладно потребу та спєсєб перевєдєння учительсь-ких курсєв (Стєтєкєвич); скли-кати у відповіди округєх збори дєковєчєвє і на тих зборах обговорити всі бїжєчі й пєкучі справи (Касків).

В справі самї відозви др. Мишута пропонує підєїсти в нїй слїдуєчі точкє: 1) статисти-ка, 2) підручницє, 3) навчє-на систєма, 4) наші становиє-сє супроти цєркєв, 5) мораль-на підєрєжка дєковєчєвє і підємогє їх становє. — Ухва-лєно.

Відозву зобов'язавє зрєда-гувати В. Кєдровський.

Постановлєно, що дєковєчє-тєзі мають відноситисє до всіх своїх справ до грєм Кась-ковє, а він, як єй рєчєнь, усі справи будє рєферувати на засідєннях шкільної управи.

Всєкі грєшєчі дєтєки і жєртєв на потребу „Рідної Школи“ в Америці мєєтєся засїлати на адрєсє касєра: Mr. Theodosius Kasiv, 600 High St., Newark, N. J.

Найблизьє засідєння шкіль-ної управи відбувєтєся в домі У. Н. Союзє 26 грудня, в 3-їй годині зупоудня.

Др. Л. Мишута, прєдсєдє.

